

Eindrapportage twee ronde verkenningen collegevorming Delft 2018

Delft, 19 april 2018

Inleiding

Op 3 april bracht informateur Marijke Vos haar eindrapportage uit na de eerste ronde van verkennende gesprekken, op weg naar een nieuwe coalitie voor Delft. Haar advies werd echter niet door alle voorgestelde coalitiepartners gedragen. Voor verschillende fracties bleven er nog vragen openstaan en was er een duidelijke wens voor verdere verdieping. De fracties van GroenLinks, STIP en D66 hebben vervolgens samen het initiatief genomen voor een tweede ronde verkennende gesprekken. Zij hebben ons hiervoor een opdracht gegeven.

Opdracht

Onze opdracht was het adviseren van een coalitie die recht doet aan de verkiezingsuitslag en kan rekenen op een breed draagvlak, zowel in de stad als in de gemeenteraad. Wij hebben expliciet ook de vrijheid gekregen om in onze verkenningen coalities te onderzoeken die niet bestonden uit een combinatie met GroenLinks, STIP en D66.

Proces

Wij hebben gezamenlijk met alle tien fracties positieve en constructieve gesprekken gevoerd. In de gesprekken is ingegaan op beleidsinhoud en op de samenwerking van fracties in mogelijke coalities. De gesprekken vonden plaats op 11, 15 en 16 april.

Inhoudelijke bevindingen

Een algemene conclusie die wij trekken aan de hand van de gesprekken is dat alle fracties amper fundamentele koerswijzigingen willen in het huidige collegebeleid. Fracties willen voornamelijk meer inzicht in de effectiviteit van bestaand beleid, of een versnelling dan wel intensivering van beleid.

Alle fracties hebben een aantal thema's genoemd waarover brede overeenstemming bestaat. Ze noemen duurzaamheid als een centraal en belangrijk thema. Wel legt elke fractie haar eigen accenten, maar alle onderschrijven zij het belang van dit thema voor de volgende vier jaar. Hetzelfde geldt voor de aanpak van de openbare ruimte: alle fracties zijn het ermee eens dat het onderhoudsniveau omhoog moet in alle wijken, en niet alleen in de binnenstad. Ook zijn alle partijen voorstander van betere fietsvoorzieningen.

Daarnaast noemen alle fracties het belang van het betrekken van de stad bij beleid- en besluitvorming: in het ruimtelijke domein, zoals bij de omgevingsvisie, en in het sociaal domein. 'Right to Challenge' wordt daarbij vaak als best practice genoemd. Alle fracties hebben aangegeven dat de komende vier jaar verder geïnvesteerd moet worden in nieuwe vormen van democratische participatie en het betrekken van inwoners bij besluitvorming.

Fracties hebben ook onderwerpen genoemd waar de wensen en denkrichtingen verschillend zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om wonen en de woningbouwopgave (in het bijzonder de verhouding wonen/werken in het gebied Schieoeveren). Discussiepunten zijn de omvang van de

woningbouwopgave en de gewenste segmentering van het woningaanbod (verdeling sociale huur, middel-dure huur en koopwoningen).

De investeringen in het museum Prinsenhof zijn ook bij bijna alle fracties onderwerp van gesprek geweest. Alle fracties erkennen de grote waarde en het belang van het museum voor de stad Delft. De meeste erkennen ook dat investeringen noodzakelijk zijn, echter de gewenste omvang en de aard van deze investeringen verschillen per fractie.

Alle fracties hebben aandacht voor het afvalbeleid. Verscheidene fracties zetten hun vraagtekens bij het zogeheten omgekeerd inzamelen. Ook het serviceniveau van Avalex, in combinatie met de hoge afvalstoffenheffing, is een bron van zorg voor veel fracties. Over de toekomst van het bedrijf Avalex lopen de meningen uiteen: er zijn fracties die opperen om de afvalophaal en -verwerking geheel weer terug te leggen bij de gemeente, maar er zijn ook fracties die pleiten voor gehele privatisering. Unaniem zijn de fracties in hun mening dat de komende jaren wel veranderingen moeten plaatsvinden bij Avalex.

Een ander thema dat vaak wordt genoemd is het investeren in economie en inzetten op meer werkgelegenheid, waarbij de fracties verdeeld zijn over waar de nadruk moet liggen en hoe dit bereikt gaat worden. Veel fracties zijn voorstander van het inzetten op meer banen voor praktisch geschoolden in bijvoorbeeld de techniek sector, maar ook in de cultuur, toerisme en horecasector ziet men kansen. Daarnaast worden de koppeling van het bedrijfsleven met het onderwijsbeleid en de werkwijze rondom re-integratie en sociale werkplekken als uitdagingen voor de komende periode benoemd.

Ten slotte zijn er bij de fracties ook diverse visies op het gebied van het financieel beleid van de gemeente. Alle fracties zien verder financieel herstel als een belangrijke opgave voor de komende vier jaar. Fracties geven echter op verschillende manieren prioriteit of invulling aan het sturen op de financiële positie, zoals wordt weergegeven met het stresstestmodel: begrotingsaldo, weerstandsvermogen, schuldpitatie, investeringsruimte (voor de investeringsopgaves) en lokale lastendruk. De voornaamste tegenstelling ligt hier bij het verlagen van de lasten en het verbeteren van de schuldpitatie van de gemeente enerzijds en het investeren in (nieuw) beleid anderzijds.

In de gesprekken met de fracties zijn de relaties met de regio, de Metropoolregio en het convenant met de TU Delft slechts beperkt aan bod gekomen. Wij geven de formerende fracties mee om deze thema's een volwaardige plek te geven bij de onderhandelingen over het coalitieakkoord.

Alle fracties zien een duidelijke verbetering in de verhoudingen tussen coalitie- en oppositiefracties. Het aantreden van burgemeester Marja van Bijsterveldt en de ruimte die is ontstaan voor actieve input van oppositiefracties, onder andere in de aanloop van de behandeling van de kadernota 2017 met het organiseren van een raadsmarkt, worden unaniem als positieve ontwikkelingen gezien. Alle fracties willen blijven investeren in het duaal bestel. Een aantal fracties spreken daarom ook de voorkeur uit voor een coalitieakkoord op hoofdlijnen, zodat er ruimte is voor debat en initiatieven uit de oppositie en de stad.

Coalitiemogelijkheden

Wij zien een grote mate van inhoudelijke overeenkomsten tussen de partijen GroenLinks, STIP en D66. Samen hebben zij 18 zetels in de gemeenteraad, slechts 2 zetels verwijderd van een meerderheid. Alle fracties vinden het logisch dat deze partijen gezamenlijk het voortouw nemen. Inhoudelijk vinden de drie fracties elkaar op een ambitieuze duurzaamheidsagenda, aandacht voor duurzame (fiets)mobiliteit en een preventieve aanpak in het sociaal domein.

Mogelijke discussiepunten tussen deze drie fracties zijn te vinden op het gebied van de uitvoering van de Woonvisie (met name de toekomstige segmentering van het woonaanbod) en op één van de vijf eerder genoemde financiële thema's, namelijk de ontwikkeling van de lokale lasten. De drie partijen zien deze punten overigens niet als barrière om met elkaar in gesprek te gaan.

Acht van de tien fracties geven de voorkeur aan een coalitie met de combinatie GroenLinks, STIP en D66 en alle fracties hebben aangegeven inhoudelijke gesprekken te willen voeren met deze combinatie. Daarnaast hebben alle fracties de sterke voorkeur voor een coalitie van vijf partijen. Dit vanwege de mogelijke breedte van de coalitie, het draagvlak in de stad en de raad, en daarnaast ook de zwaarte van de portefeuilles van de toekomstige collegeleden. Vermeldenswaardig is ook het feit dat geen enkele partij een andere partij bij voorbaat uit wil sluiten om principiële redenen.

Gezien het bovenstaande is er een groot aantal coalities mogelijk. Wij zijn op zoek gegaan naar de coalitie die niet alleen kan rekenen op een ruime meerderheid in zetels, maar ook op inhoudelijke steun in de raad. Hiervoor hebben wij aan alle fracties gevraagd wat hun voorkeurscoalitie zou zijn.

Uit de voorkeuren van de fracties is duidelijk naar voren gekomen dat een coalitie gevormd door de fracties van GroenLinks, STIP, D66, VVD en PvdA op het meeste draagvlak kan rekenen. Niet alleen wordt deze coalitie het vaakst aangedragen als een voorkeurscoalitie, maar bovendien worden VVD en PvdA individueel het vaakst genoemd als mogelijke coalitiepartners. Alle andere coalitiemogelijkheden konden niet rekenen op de instemming van alle potentiële coalitiepartners. Dit geldt ook voor de coalities die zijn geadviseerd na de eerste ronde verkennende gesprekken. Dit feit is voor ons uiteindelijk doorslaggevend geweest om deze coalitie te adviseren in deze eindrapportage.

Een aantal fracties had bezwaar tegen het opnemen van hun voorkeurscoalitie in deze openbare rapportage. Wij kunnen daardoor minder openheid, bieden, maar respecteren het besluit van deze fracties.

De voorgestelde coalitie is een andere variant dan de door Marijke Vos voorgestelde coalitie, in haar informatieopdracht van GroenLinks. De coalitie die wij adviseren biedt volgens ons voldoende kansen om tot een resultaat te komen dat bevredigend is voor alle partijen.

Conclusie

De geadviseerde coalitie van GroenLinks, STIP, D66, VVD en PvdA is een brede coalitie met een ruime meerderheid in de raad die recht doet aan de verkiezingsuitslag. Zij verenigt verschillende politieke ideologieën en stijlen met elkaar. Daarnaast heeft een coalitie met deze partijen bewezen de

afgelopen vier jaar de stad stabiel te kunnen besturen.

Wel wijzen wij op de al eerder genoemde inhoudelijke verschillen tussen de fracties. Daarvoor zal aandacht nodig zijn tijdens de inhoudelijke onderhandelingen, waarbij ook verder invulling moet worden gegeven aan de uitslag van de verkiezingen.

Deze coalitie past in een Delftse traditie van brede bestuurlijke samenwerking die een verbinding kan leggen met de stad in al haar diversiteit.

Tot slot

Met deze rapportage ronden wij onze opdracht af. Wij kijken met plezier terug op dit eervolle werk voor onze mooie stad Delft en hebben gemerkt dat al onze gesprekspartners de stad in de komende periode vooruit willen helpen.

Wij danken de fracties van GroenLinks, STIP en D66 voor hun vertrouwen, alle fracties voor hun constructieve bijdrages in de gesprekken en wensen de onderhandelaars veel succes toe in het komende formatieproces.

Wim Bot
Pieter Guldemon